

#cultuurdichtbij

#CULTUURDICHTBIJ | KUNST & CULTUUR IN ALLE WIJKEN VAN ROTTERDAM

Rotterdam denkt na over de cultuursector van de toekomst. Een sector waarin we - in de woorden van cultuurwethouder Said Kasmi 'Naar elkaar omkijken. Elkaar sterker maken. Een gedeeld belang hebben.' Een sector waarin lokale culturele initiatiefnemers naar de mening van Cultuur Concreet een belangrijke rol spelen. Niet in de minste plaats omdat zij die Rotterdammers bereiken voor wie cultuur niet vanzelfsprekend is. Daarom mag hun stem niet ontbreken op dit kick-off congres Transitie Cultuur. Alleen samen brengen we voor alle Rotterdammers #cultuurdichtbij.

Cultuur Concreet heeft haar achterban – (hyper) lokale culturele initiatiefnemers – actief opgeroepen van de uitnodiging gebruik te maken. Hoe meer ervaringen er worden gedeeld, hoe waardevoller de input die wordt opgehaald. Om hen hierbij te ondersteunen heeft Cultuur Concreet de belangrijkste agendapunten in een enquête gevat. Daaruit komen vier aanbevelingen voort.

'Het kernteam en de kwartiermaker zijn geen eigenaren van de beweging die we samen willen maken. We werken met elkaar aan de toekomst en bouwen de brug terwijl we er overheen lopen. Deze beweging slaagt alleen door persoonlijke betrokkenheid. Voel je uitgenodigd mee te doen!', aldus verandermanager Hans van Soelen.

Cultuur Concreet bundelt de stem van 74 zeer betrokken Rotterdammers, cultureel actief in de haarvaten van de stad, in dit manifest.

Over belangrijke thema's op de veranderagenda.

Over missende perspectieven in het kernteam.

Over het profiel van de kwartiermaker,

Over het Rotterdamse culturele ecosysteem in zijn geheel – en de rol van #cultuurdichtbij in het bijzonder.

Over de transitie cultuur – en we citeren hier een lokale culturele initiatiefnemer:

“Het structureel organiseren van cultuur in plaats van het subsidiëren van cultuur.”

Gaby Lafeber | directeur Cultuur Concreet

27 maart 2023

OVER CULTUUR CONCREET

Cultuur Concreet gelooft in de kracht van cultuur dichtbij. Daarom staan wij voor kunst en cultuur in de wijken van Rotterdam. Met cultuurregisseurs in de gebieden van de stad helpen we Rotterdammers om grote en kleine ideeën daar waar te maken. Jaarlijks ondersteunen we ruim duizend culturele activiteiten op 'hyperlokaal' niveau. Daarnaast adviseren we – gevraagd en ongevraagd – instellingen en beleidsmakers over dit onderwerp. Cultuur Concreet is de enige onafhankelijke intermediaire organisatie in Rotterdam die kunst en cultuur in de wijken al ruim twintig jaar stimuleert.

Ecosysteem

In het rapport 'Van Groef naar Groove' concludeerde The Alignment House dat de Rotterdamse cultuursector moet uitgroeien tot 'een florerend ecosysteem'. Meer dan de helft van de respondenten (53%) heeft hier nog geen beeld bij. Daar waar de beeldspraak wel is geladen, is dit beeld niet altijd positief. Zo omschrijft men het ecosysteem als 'vooral een abstracte metafoor' en 'onevenwichtig, uit balans en bedreigd'. Ook wordt opgemerkt dat de huidige situatie 'teveel gericht is op de hoge bomen' en 'de samenhang nogal eens ontbreekt'. Een initiatiefnemer verwoordt het als volgt:

“Een systeem dat ergens in de loop der jaren de band met de culturele humuslaag totaal is kwijtgeraakt. Een laag die veel breder, diverser, veelzijdiger en talentvoller is dan men denkt; en waar leeftijd, achtergrond, ervaring etc. veel minder van belang zijn dan in de toplaag.”

Cultuur Concreet ontving ook positieve reacties over wat het ecosysteem is of zou kunnen worden. Op de vraag 'Het Rotterdamse culturele ecosysteem is voor mij...' werden o.a. de volgende antwoorden gegeven:

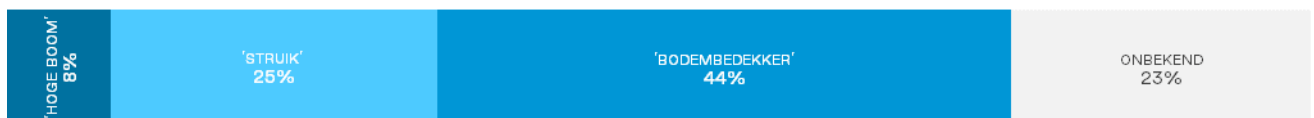
- Alles wat cultuur is: de mensen én de middelen.
- Biodivers, wildgroei, vanuit de wortel omhoog, oogsten, verteren, composteren. Dat is voorwaarde voor een florerend ecosysteem. Dus laag bij de grond blijven met voldoende begieting van bovenaf.
- Interacties op cultureel gebied welke zorgen dat Rotterdam er mooier, beter, slimmer en verstandiger op wordt.
- Een systeem dat verbindt, innoveert en waarde toevoegt, maar vooral ook heel veel ruimte biedt aan nieuwe makers en inclusie.
- Niet in één zin te vangen, maar we hebben een middenveld dat barst van de energie terwijl de meeste aandacht lijkt te gaan naar de grote spelers. Investeer (aandacht, ruimte, geld) in de kleintjes, want vooral zij maken de stad spannend, bruisend, mooi, trots.
- Cultuur bestaat uit vele radertjes, die samen als een geoliede machine (zouden moeten) werken.
- Een formeel en informeel systeem waarin zowel makers als collectieven en meemakers zich bewegen en daarnaast ook de partijen die zich binnen meerjarige cultuurlandschap begeven.
- Dat iedereen zijn eigen kan ontwikkelen, de ontmoetingen saamhorigheid van de mensen. Cultuur kan pas ontstaan als je verbinding vindt, of kan laten ontstaan, in/met de maatschappij.
- Energiek, levendig en weerbaar. Er zijn nog steeds bepaalde weerstanden, maar ik zie zo veel mensen in de sector die de juiste kant op willen. Er is ook zoveel bereikt de afgelopen twintig jaar.
- Aan het begin van zijn groei.

“Een ecosysteem dat rijk is aan 'organismen' - kunstenaars, organisaties, instellingen - vruchtbaar en kleurrijk, maar waar kan worden gewerkt aan samenhang, kruisbestuiving en doorgroeimogelijkheden.”

Cultuur Concreet benoemt al langer drie type initiatiefnemers binnen het Rotterdamse culturele ecosysteem.

- Hoge bomen: Zeer zichtbaar, meerjarig gefinancierd, focus op publiek binnen & buiten Rotterdam
- Struiken: Goed zichtbaar, meerjarig of op regelmatige projectbasis gefinancierd, focus op publiek binnen Rotterdam
- Bodembedekkers: Minder zichtbaar, geen (structurele) financiering, focus op publiek in de wijken van Rotterdam en/of informele cultuur

Het is belangrijk dat het hele ecosysteem gezond is. Samen zorgen we ervoor dat er voor alle Rotterdammers #cultuurdichtbij is. Gevraagd naar hun eigen positie binnen deze definitie van het Rotterdamse culturele ecosysteem antwoorden de respondenten als volgt:

Opvallend is dat 23% zichzelf (nog) niet – kan/wil plaatsen.

“Ik kan geen bal met dit soort labels. Ik ben in sommige opzichten een struik, er zijn mensen die mij een hoge boom zullen vinden. Soms ben ik mos en dan weer onkruid. Ik mis het onkruid; de luizen in de pels, de eigenheimers, de dwarsliggers.”

AANBEVELING 1.

Geef lading aan het Rotterdamse culturele ecosysteem. Zorg dat het meer is dan een mooie metafoor of managementterm. Een cultureel klimaat waar voor iedereen plaats is ; waar de bodembedekkers – en her en der wat onkruid – welig tieren tussen de statige oude eiken.

Veranderagenda

Tijdens dit kick-off congres stellen de gemeente en de sector een veranderagenda met een gezamenlijke uitvoeringsstrategie vast. De respondenten van het Cultuur Concreet onderzoek verwachten dat hierbij in onderstaande mate aandacht is voor de volgende thema's:

	WAARDE	FINANCIERING	KANSEN	IMPACT	TALENT	DIVERSITEIT & INCLUSIE	BEREIK	SAMENWERKEN SECTOR	EXPERIMENT & INNOVATIE	MAKERS	SAMENWERKEN BUITEN SECTOR
ERG BELANGRIJK	77%	75%	65%	61%	59%	49%	48%	46%	44%	42%	37%
BELANGRIJK	23%	25%	31%	35%	38%	41%	51%	45%	48%	54%	46%
NIET BELANGRIJK	0%	0%	4%	4%	3%	10%	1%	8%	8%	4%	17%

De waarde, financiering en het bereik van cultuur worden het vaakst genoemd als de belangrijke thema's. De waarde – of is het waardering – van cultuur voor de stad komt nog vóór de financiering. Als het gaat om thema's die de respondenten erg belangrijk vinden, valt het op dat de impact van cultuur, kansengelijkheid, talentontwikkeling en diversiteit & inclusie nog vóór bereik worden genoemd.

AANBEVELING 4.

Zet de waarde van cultuur – in al haar verscheidenheid – voor de stad Rotterdam hoog op de veranderagenda en ga daarbij uit van een eerlijke verdeling van de middelen over initiatiefnemers die de inwoners van de stad – wederom in al haar verscheidenheid – bereiken. Op deze manier maak je kansengelijkheid, talentontwikkeling, diversiteit & inclusie, kortom de meeste impact, mogelijk.

Tot slot | #cultuurdichtbij

Tot slot geven de respondenten graag nog de aandachtspunten aan het kernteam, de kwartiermaker en alle andere betrokkenen in de stad mee:

- Betrek je bewoners. Zij zijn je beste ambassadeurs en de groep voor wie je het doet.
- Investeer in structureel cultureel aanbod in wijk en buurt. Daarbij is 'voldoende nooit genoeg en genoeg nog bij lange na niet voldoende.'
- We kunnen nog zoveel dieper de wijken in! Sommige buurten zijn een soort woestijnland als het op cultuur aankomt.
- Het is belangrijk dat de cultuur in de wijken ook zo veel mogelijk door en met mensen uit de wijk wordt uitgevoerd.
- Bij sommige Rotterdammers moet je cultuur echt komen brengen. En zij hebben cultuur misschien wel het hardst nodig.
- We moeten onze grassroots niet vergeten en meer aandacht besteden aan de informelere organisaties, die niet (volledig) georganiseerd zijn, maar wel veel te bieden hebben.
- Er is de afgelopen twintig jaar al veel bereikt. Daar mogen we heel trots op zijn. Er is veel waardering (en liefde) vanuit de bewoners, scholen en clubs uit de wijk voor (kleine) culturele initiatieven. En dat is mooi. Het is jammer dat de zoektocht naar geld soms dingen vertraagt die mooi hadden kunnen worden (of doorgetrokken, herhaald, van geleerd etc.) Trots terugblikken kan inspirerend werken voor beleidmakers in plaats van het wiel opnieuw uitvinden. Er is niet één grote oplossing voor alle doelen tegelijk, maar maatwerk, kwaliteit, aandacht en liefde voor je vak als kunstmaker of kunsteducator of kunstpresentator leidt naar die oplossing.

Plus | Vijf ambities voor de stad

De ambitie van Cultuur Concreet voor nu en in de toekomst is in alle vijftien Rotterdamse gebieden het culturele klimaat op orde te brengen. Daarom zet Cultuur Concreet in op:

Een levendig en duurzaam cultureel klimaat door:

- Een verdubbeling van het huidige LCP budget; zodat het niet meer uitmaakt waar je woont en elke Rotterdammer in haar/zijn eigen buurt cultureel waar voor dit geld kan krijgen
- Voor de gebieden – naar voorbeeld van de RCB – een Lokale Culturele Basis te ontwikkelen met structurele financiering plus een extra opdracht voor lokale culturele ankers

Een stevige culturele infrastructuur door:

- Te zorgen voor voldoende culturele ruimte/locaties, door het ontwikkelen van de huidige waarde voor culturele m2's naar een echte norm per wijk/gebied (al dan niet in combinatie met een norm voor de maximale afstand tot een culturele ruimte)
- Te investeren in professionele lokale aanbieders/initiatiefnemers met behulp van een stevige steunfunctie à la die van sportsupport voor de Rotterdamse sportverenigingen

Een zichtbaar cultureel wijk aanbod, door:

- Structureel te investeren in een culturele wijkagenda.

#CULTUURDICHTBIJ | KUNST & CULTUUR IN ALLE WIJKEN VAN ROTTERDAM

Rotterdam denkt na over de cultuursector van de toekomst. Een sector waarin lokale culturele initiatiefnemers naar de mening van Cultuur Concreet een belangrijke rol spelen. Niet in de minste plaats omdat zij die Rotterdammers bereiken voor wie cultuur niet vanzelfsprekend is. In dit manifest bundelt Cultuur Concreet de stem van hen die werken in de haarvaten van de stad. Want alleen samen brengen we voor alle Rotterdammers #cultuurdichtbij.

AANBEVELING 1.

Geef lading aan het Rotterdamse culturele ecosysteem. Zorg dat het meer is dan een mooie metafoor of managementterm. Een cultureel klimaat waar voor iedereen plaats is; waar de bodembedekkers – en her en der wat onkruid – welig tieren tussen de statige oude eiken.

AANBEVELING 2.

Breid het kernteam uit met (een vertegenwoordiging van) kleinschalige lokale cultuurmakers, die vaak werken op het snijvlak van cultuur en andere domeinen. Heb hierbij ook oog voor de minder voor de hand liggende wijken in Rotterdam.

AANBEVELING 3.

Neem in het profiel van de kwartiermaker de kwaliteiten 'luisteren' en 'verbinden' op. Een sterk netwerk en visie zijn belangrijk, maar wees sensitief welke risico's dit met zich mee kan brengen.

AANBEVELING 4.

Zet de waarde van cultuur – in al haar verscheidenheid – voor de stad Rotterdam hoog op de veranderagenda en ga daarbij uit van een eerlijke verdeling van de middelen over initiatiefnemers die de inwoners van de stad – wederom in al haar verscheidenheid – bereiken. Op deze manier maak je kansengelijkheid, talentontwikkeling, diversiteit & inclusie, kortom de meeste impact, mogelijk.